

**ZAKONA O ZAŠTITI POSLOVNE TAJNE
KAO PRAVA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA**

ZAKON O ZAŠTITI POSLOVNE TAJNE KAO PRAVA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

I UVODNE ODREDBE

Članak 1. (Predmet i primjena propisa)

- (1) Ovim Zakonom uređuju se pretpostavke pravne zaštite i pravila postupka za zaštitu poslovne tajne kao prava intelektualnog vlasništva (u daljem tekstu: poslovna tajna) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja.
- (2) Odredbe ovog Zakona neće se primjenjivati na poslovnu tajnu u dijelu u kojem su pretpostavke pravne zaštite i pravila postupka za zaštitu poslovne tajne od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja izričito drugačije uređeni posebnim zakonom.
- (3) Ovim Zakonom vrši se usklađivanje sa Direktivom (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva (know-how) i poslovnih informacija (poslovnih tajni) protiv njihovog neovlaštenog pribavljanja, i Direktive 2004/48 od 29. travnja 2004. o provođenju prava intelektualnog vlasništva.
- (4) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu i propisima koji se donose na temelju njega, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 2. (Značenje izraza)

- (1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:
 - a) poslovnom tajnom smatraju se informacije koje ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - 1) predstavljaju tajnu jer nisu u cjelini ili u pogledu strukture i skupa njihovih sastavnih dijelova opće poznate ili lako dostupne osobama koje u okviru svojih aktivnosti uobičajeno dolaze u kontakt sa takvom vrstom informacija,
 - 2) imaju komercijalnu vrijednost jer predstavljaju tajnu,
 - 3) osoba koja ih zakonito kontrolira je u datim okolnostima poduzela razumne mjere kako bi sačuvala njihovu tajnost;
 - b) držatelj poslovne tajne je fizička ili pravna osoba pod čijom je zakonitom kontrolom poslovna tajna;
 - c) osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu je fizička ili pravna osoba koja je nezakonito pribavila, koristila ili otkrila poslovnu tajnu;
 - d) osoba za koju se sumnja da je povrijedila poslovnu tajnu je fizička ili pravna osoba za koje se sumnja da je nezakonito pribavila, koristila ili otkrila poslovnu tajnu;
 - e) roba kojom je izvršena povreda je roba čiji su dizajn, karakteristike, način funkcionisanja, postupak proizvodnje ili način stavljanja u promet u značajnoj mjeri ostvareni zahvaljujući poslovnoj tajni koja je nezakonito pribavljena, korištena ili otkrivena.

- f) mjesno nadležan je sud čijoj je stvarnoj nadležnosti zaštita industrijskog vlasništva, autorskog prava i srodnih prava i drugih prava intelektualnog vlasništva.
- (2) Informacije iz stavka (1) točka a) ovog članka obuhvataju, između ostalog, znanje i iskustvo i tehnološke informacije.
- (3) Razumnim mjerama za očuvanje tajnosti informacija iz stavka (1) točka a) alineja 3) ovog članka smatraju se, između ostalog, izrada internog akta o rukovanju poslovnom tajnom i krugu osoba i njihovim pravima i obvezama prilikom rukovanja poslovnom tajnom, mjere fizičke ili elektronske zaštite pristupa i rukovanja poslovnom tajnom, označavanje dokumenata oznakom "poslovna tajna" ili sličnom oznakom koja upućuje na to da se radi o poslovnoj tajni, ograničavanje pristupa prostorijama i datotekama u kojima se nalaze informacije koje se smatraju poslovnom tajnom ili zaključivanje ugovora o povjerljivosti, odnosno neotkrivanju povjerljivih informacija sa osobama koje potencijalno mogu da dođu u posjed poslovne tajne, uključujući zaposlene, poslovne partnere, spoljne saradnike i konsultante, odnosno potpisivanje izjava o povjerljivosti ili neotkrivanju povjerljivih informacija od strane navedenih osoba.

Članak 3. **(Primjena drugih propisa)**

- (1) U postupcima građanskopravne zaštite poslovne tajne i postupcima po prijedlogu za određivanje privremene mjere i prijedlogu za određivanje osiguranja dokaza na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak i zakona kojim se uređuje izvršni postupak osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Na pitanja u vezi naknadu štete prouzrokovane nezakonitim pribavljanjem, korištenjem ili otkrivanjem poslovne tajne a koja ovim Zakonom nisu posebno uređena, na odgovarajući se način se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju obvezni odnosi.

II PRIBAVLJANJE, KORIŠTENJE I OTKRIVANJE POSLOVNE TAJNE

Članak 4. **(Zakonito pribavljanje, korištenje i otkrivanje poslovne tajne)**

- (1) Pribavljanje poslovne tajne smatra se zakonitim ako je poslovna tajna pribavljena na jedan od sljedećih načina:
- a) nezavisnim otkrićem ili stvaranjem;
 - b) posmatranjem, proučavanjem, rastavljanjem ili testiranjem proizvoda ili predmeta koji je učinjen dostupnim javnosti ili koji je zakonito u državini pribavioca informacije (reverzibilni inženjering) koji nije vezan pravno važećom obvezom da ograniči pribavljanje poslovne tajne ili koji nije vezan pravno važećom obvezom zabrane vršenja reverzibilnog inženjeringa;
 - c) ostvarivanjem prava zaposlenih ili predstavnika zaposlenih na informisanje i konsultovanje u skladu sa posebnim propisima;
 - d) drugom radnjom koja je u okolnostima konkretnog slučaja u skladu sa dobrim poslovnim običajima.

- (2) Pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne smatra se zakonitim u mjeri u kojoj je zahtijevano ili dopušteno posebnim propisima.

Članak 5.

(Nezakonito pribavljanje, korištenje i otkrivanje poslovne tajne)

- (1) Pribavljanje poslovne tajne bez suglasnosti držatelja poslovne tajne smatra se nezakonitim ako je učinjeno na sljedeći način:
- a) neovlaštenim pristupom, prisvajanjem ili umnožavanjem dokumenata, predmeta, materijala, supstanci ili elektronskih datoteka koji su pod zakonitom kontrolom držatelja poslovne tajne, a sadrže poslovnu tajnu, ili se poslovna tajna iz njih može izvesti, ili
 - b) drugim postupanjem za koje se, u datim okolnostima, smatra da je u suprotnosti sa dobrim poslovnim običajima.
- (2) Korištenje ili otkrivanje poslovne tajne smatra se nezakonitim ako ga bez suglasnosti držatelja poslovne tajne vrši osoba za koju se ustanovi da je:
- a) poslovnu tajnu pribavila nezakonito;
 - b) prekršila sporazum o povjerljivosti ili drugu obvezu koja se odnosi na zabranu otkrivanja poslovne tajne;
 - c) prekršila ugovornu ili drugu obvezu kojom se ograničava korištenje poslovne tajne.
- (3) Pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne smatra se nezakonitim i ako je osoba u trenutku pribavljanja, korištenja ili otkrivanja znala ili je u datim okolnostima morala znati da je poslovna tajna pribavljena direktno ili indirektno od druge osobe koja je poslovnu tajnu nezakonito koristila ili otkrila u smislu stavka (2) ovog članka.
- (4) Nezakonitim korištenjem poslovne tajne smatra se i proizvodnja, nuđenje ili stavljanje u promet robe kojom je izvršena povreda, odnosno uvoz, izvoz ili skladištenje robe kojom se vrši povreda u svrhe proizvodnje, nuđenja ili stavljanja robe u promet, ako je osoba koja je obavljala navedene aktivnosti znala ili je u datim okolnostima morala znati da je poslovna tajna korištena nezakonito u smislu stavka (2) ovog članka.

III GRAĐANSKOPRAVNA ZAŠTITA

Članak 6.

(Tužba zbog povrede poslovne tajne)

- (1) U slučaju povrede poslovne tajne držatelj poslovne tajne može kod nadležnog suda tužbom zahtijevati:
- a) utvrđivanje povrede;
 - b) prestanak povrede, ili u zavisnosti od slučaja, zabranu korištenja ili otkrivanja poslovne tajne;
 - c) zabranu proizvodnje, nuđenja, stavljanja u promet ili korištenja robe kojom je izvršena povreda, odnosno zabranu uvoza, izvoza ili skladištenja robe kojom je izvršena povreda u svrhe proizvodnje, nuđenja, stavljanja u promet ili korištenja robe;
 - d) određivanje odgovarajućih mjera koje se odnose na robu kojom je izvršena povreda,

koje obuhvataju povlačenje takve robe s tržišta, uklanjanje s robe svojstava koja je čine robom kojom je izvršena povreda poslovne tajne ili uništenje robe kojom je izvršena povreda, odnosno ako je to opravdano, njeno povlačenje s tržišta, pod uvjetom da se povlačenjem robe ne ugrožava zaštita poslovne tajne na koju se tužba odnosi;

- e) uništenje u cjelini ili djelimično dokumenata, predmeta, materijala, supstanci ili elektronskih dokumenata koji sadrže poslovnu tajnu ili koji sami predstavljaju poslovnu tajnu ili ako je primjereno, predaju tih dokumenata, predmeta, materijala, supstanci ili elektronskih dokumenata u cjelini ili djelimično tužitelju.
- (2) Protiv osobe čije neovlašteno poduzimanje određene radnje predstavlja neposrednu pretnju da će nezakonito pribaviti, koristiti ili otkriti poslovnu tajnu, držatelj poslovne tajne može tužbom zahtijevati prestanak poduzimanja te radnje i zabranu nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne.
 - (3) Tužbeni zahtjevi iz st. (1) i (2) ovog članka mogu se podnijeti i protiv posrednika koji pruža usluge koje treća osoba koristi u radnjama kojima nezakonito pribavlja, koristi ili otkriva poslovnu tajnu, odnosno čije poduzimanje predstavlja neposrednu prijetnju za nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne.
 - (4) Kada tužitelj traži da se sa tržišta povuče roba kojom je izvršena povreda, on može zahtijevati da se roba preda držatelju poslovne tajne ili dobrotvornim organizacijama.
 - (5) Mjere iz stavka (1) toč. d) i e) ovog članka obavljaju se o trošku osobe koja je povrijedila poslovnu tajnu, osim ako sud odredi drugačije.
 - (6) Osim držatelja poslovne tajne, tužbu iz st. (1) i (2) ovog članka može podnijeti i stjecatelj licence, ako je za to ovlašten na osnovu ugovora ili zakona.

Članak 7. **(Rok za podnošenje tužbe)**

- (1) Tužba zbog povrede poslovne tajne može se podnijeti u roku od godinu dana od dana kada je tužitelj saznao za povredu i osobu za koju se sumnja da je povrijedila poslovnu tajnu, a najkasnije u roku od tri godine od dana učinjene povrede ili od dana posljednje učinjene povrede ako se povreda vrši kontinuirano.
- (2) Postupak po tužbi iz stavka (1) ovog članka je hitan.

Članak 8. **(Odlučivanje o tužbenim zahtjevima)**

- (1) Prilikom odlučivanja o tužbenim zahtjevima iz članka 6. ovog Zakona sud će paziti da naložene mjere budu u srazmjeri sa prirodom i intenzitetom povrede, pri čemu vodi računa o posebnim okolnostima slučaja, koje mogu uključivati:
 - a) vrijednost i druge karakteristične osobine poslovne tajne;
 - b) mjere poduzete radi zaštite poslovne tajne;
 - c) ponašanje osobe koja je povrijedila poslovnu tajnu prilikom pribavljanja, korištenja ili

- otkrivanja poslovne tajne;
 - d) posljedice nezakonitog korištenja ili otkrivanja poslovne tajne;
 - e) opravdane interese stranaka i posljedice čije bi usvajanje ili odbijanje tužbenog zahtjeva moglo imati na njih;
 - f) opravdane interese trećih osoba;
 - g) javni interes;
 - h) zaštitu osnovnih prava.
- (2) Ako sud ograniči trajanje mjera naloženih na osnovu tužbenih zahtjeva iz članka 6. stavka (1) toč. b) i c) ovog Zakona, to trajanje mora biti dovoljno za uklanjanje svake trgovinske ili privredne prednosti koju bi treća osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu mogla ostvariti nezakonitim pribavljanjem, korištenjem ili otkrivanjem poslovne tajne.
- (3) Mjere naložene na osnovu tužbenih zahtjeva iz članka 6. stavak (1) toč. b) i c) ovog Zakona ukinut će se, na zahtjev osobe koja je povrijedila poslovnu tajnu, ako informacije na koje se tužbeni zahtjevi odnose više ne ispunjavaju uvjete iz članka 2. stavak (1) točka a) ovog Zakona, iz razloga za koje osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu nije neposredno ili posredno odgovorna.
- (4) Sud može na zahtjev osobe koja je povrijedila poslovnu tajnu, vodeći računa o okolnostima slučaja, umjesto mjera naloženih na osnovu tužbenih zahtjeva iz članka 6. ovog Zakona, naložiti plaćanje novčane naknade oštetej strani, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- a) osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu u trenutku korištenja ili otkrivanja poslovne tajne nije znalo, niti je u datim okolnostima moralo da zna da je poslovna tajna pribavljena od druge osobe koja je poslovnu tajnu nezakonito koristila ili otkrila;
 - b) izvršavanjem mjera iz članka 6. ovog Zakona bi se nanijela nesrazmjerna šteta osobi koja je povrijedila poslovnu tajnu.
- (5) Ako umjesto mjera naloženih na osnovu tužbenih zahtjeva iz članka 6. stavak (1) toč. b) i c) ovog Zakona sud dosudi plaćanje novčane naknade, ona ne smije premašiti iznos naknade koji bi osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu platila da je zakonito koristila poslovnu tajnu za vremenski period u kome korištenje poslovne tajne nije bilo dozvoljeno.

Članak 9. **(Naknada štete)**

- (1) Protiv osobe koja je povrijedila poslovnu tajnu a koja je znala ili je morala znati da učestvuje u nezakonitom pribavljanju, korištenju ili otkrivanju poslovne tajne, držatelj poslovne tajne, odnosno stjecatelj licence može tužbom zahtijevati naknadu štete u skladu sa ovim Zakonom i prema općim pravilima o naknadi štete.
- (2) Prilikom određivanja visine naknade štete sud uzima u obzir sve okolnosti slučaja, kao što su negativne ekonomske posljedice koje je pretrpio držatelj poslovne tajne, odnosno stjecatelj licence, koje obuhvataju običnu štetu, izmaklu korist i korist koju je povredom poslovne tajne ostvarila osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu.
- (3) Ako sud ne može utvrditi visinu naknade štete u skladu sa stavkom (2) ovog članka, uzet će u obzir visinu naknade koju bi osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu platila za zakonito

korištenje poslovne tajne.

Članak 10. (Objavljivanje presude)

- (1) Držatelj poslovne tajne može tužbom zahtijevati da pravosnažna presuda kojom su u cjelini ili djelimično prihvaćeni tužbeni zahtjevi iz čl. 6. i 9. ovog Zakona bude objavljena u cjelini ili djelomično u sredstvima javnog informiranja o trošku tuženog.
- (2) Ako sud odluči da se objavi samo dio presude, u granicama tužbenog zahtjeva će odrediti da se objavi izreka i dio presude iz kog je vidljivo kakva je povreda učinjena.
- (3) Prilikom donošenja odluke da li će odrediti mjeru objavljivanja presude i procjenjivanja njene srazmjere prema učinjenoj povredi sud uzima u obzir vrijednost poslovne tajne, postupanje osobe koja je povrijedila poslovnu tajnu prilikom pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne, posljedice nezakonitog korištenja ili otkrivanja poslovne tajne i vjerojatnoću da će osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu ponovo nezakonito koristiti ili otkriti poslovnu tajnu. Sud takođe uzima u obzir da li informacije o osobi koja je povrijedila poslovnu tajnu sadrže podatke o ličnosti fizičke osobe i da li bi objavljivanje takvih informacija bilo opravdano, posebno imajući u vidu moguću štetu koju bi objavljivanje moglo prouzrokovati za privatnost i ugled te fizičke osobe.
- (4) Objavljivanje presude u smislu ovog članka mora biti učinjeno na način da se očuva povjerljivost poslovne tajne u skladu sa člankom 19. ovog Zakona.

Članak 11. (Privremene mjere)

- (1) Na prijedlog držatelja poslovne tajne koji učini vjerojatnim da poslovna tajna postoji, da je on držatelj poslovne tajne i da je došlo ili će doći do nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne, sud može odrediti privremenu mjeru:
 - a) prestanka ili zabrane korištenja ili otkrivanja poslovne tajne;
 - b) zabrane proizvodnje, nuđenja, stavljanja u promet ili korištenja robe kojom je izvršena povreda, odnosno zabranu uvoza, izvoza ili skladištenja robe kojom je izvršena povreda u svrhe proizvodnje, nuđenja, stavljanja u promet ili korištenja robe;
 - c) oduzimanja robe za koju se sumnja da je njom izvršena povreda, uključujući i uvezenu robu, kako bi se spriječilo njeno stavljanje u promet i njen promet.
- (2) Umjesto određivanja mjera iz stavka (1) ovog članka, sud može dozvoliti osobi za koju se sumnja da je povrijedila poslovnu tajnu da nastavi koristiti poslovnu tajnu pod uvjetom da položi jamstvo radi osiguranja naknade štete držatelju poslovne tajne. Polaganjem jamstva ne ostvaruje se pravo na otkrivanje poslovne tajne.
- (3) Prilikom odlučivanja o prijedlogu za određivanje privremene mjere, sud uzima u obzir i posebne okolnosti slučaja iz članka 8. stavak (1) ovog Zakona.
- (4) Privremenu mjeru prestanka ili zabrane korištenja ili otkrivanja poslovne tajne sud može odrediti i protiv posrednika čije usluge koriste treće osobe da bi nezakonito pribavila, koristila

ili otkrila poslovnu tajnu.

- (5) Na prijedlog držatelja poslovne tajne koji učini vjerojatnim da je poslovna tajna nezakonito pribavljena, korištena ili otkrivena u obavljanju djelatnosti, radi pribavljanja privredne ili ekonomske koristi, kao i da mu zbog takve povrede prijeti nenadoknadiva šteta, osim privremene mjere iz stavka (1) ovog članka sud može odrediti i:
 - a) zapljenu pokretnih i nepokretnih stvari osobe protiv koje se predlaže određivanje privremene mjere;
 - b) zabranu isplate novčanih sredstava sa računa osobe protiv koje se predlaže određivanje privremene mjere.
- (6) Radi određivanja privremene mjere iz stavka (5) ovog članka sud može naložiti dostavljanje bankarskih, finansijskih, poslovnih ili drugih dokumenata i podataka ili da naloži da se omogući pristup tim dokumentima i podacima. Sud je dužan osigurati čuvanje tajnosti navedenih podataka.
- (7) Osoba kojoj je određena privremena mjera zabrane iz stavka (1) toč. a) i b) i stavka (5) točka b) ovog članka, odnosno kome je dat nalog iz stavka 6. ovog članka, a koje ne postupi po zabrani, odnosno nalogu, kaznit će se u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje izvršni postupak.
- (8) Sud može odrediti privremenu mjeru odmah po prijemu prijedloga za određivanje privremene mjere i bez prethodnog izjašnjenja protivne stranke, a naročito ako postoji opasnost da zbog odlaganja predlagatelj pretrpi nenadoknadivu štetu.
- (9) Rješenje kojim je određena privremena mjera, u slučaju iz stavka (8) ovog članka, dostavit će se strankama u postupku bez odlaganja, a najkasnije po provođenju mjere.

Članak 12.

(Ukidanje privremene mjere i naknada štete)

- (1) Ako je privremena mjera određena prije pokretanja parničnog postupka, tužba za pokretanje postupka zbog povrede poslovne tajne mora se podnijeti u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja o određivanju privremene mjere.
- (2) Ako tužba zbog povrede poslovne tajne ne bude podnijeta u roku iz stavka (1) ovog članka, sud će na prijedlog osobe protiv koje je privremena mjera određena obustaviti postupak i ukinuti provedene radnje.
- (3) Ako je privremena mjera određena bez izjašnjenja protivne stranke u slučaju iz članka 11. stavak (8) ovog Zakona, sud će u razumnom roku omogućiti protivnoj stranci da se izjasni o privremenoj mjeri, nakon čega može obustaviti postupak i ukinuti provedene radnje ili izmijeniti određenu mjeru.
- (4) Ako postupak bude obustavljen i provedene radnje budu ukinute u skladu sa st. (2) i (3) ovog članka, ili ako sud utvrdi da povreda prava nije učinjena ili da nije postojala ozbiljna prijetnja da će pravo biti povrijeđeno, osoba protiv koje je određena privremena mjera ima pravo na naknadu štete koja joj je nanijeta privremenom mjerom.

- (5) Sud može uvjetovati određivanje privremene mjere polaganjem odgovarajućeg jamstva kao sredstva osiguranja za štetu koja bi osobi protiv koje se privremena mjera predlaže mogla biti nanijeta određivanjem i provođenjem privremene mjere.

Članak 13. (Pribavljanje dokaza)

- (1) Kada se stranka u parničnom postupku poziva na isprave ili druge dokaze koji su određeni ili određivi i tvrdi da se oni nalaze u posjedu druge stranke ili treće osobe ili su im dostupni, sud će te osobe pozvati da u određenom roku podnesu isprave, odnosno dokaze, pod uvjetom da povjerljive informacije budu zaštićene.
- (2) U prijedlogu za pribavljanje dokaza stranka mora učiniti vjerojatnim da se ti dokazi nalaze kod druge stranke ili treće osobe, odnosno da su im dostupni.
- (3) Pod uvjetima iz stavka (1) ovog članka, u slučaju da je pravo povrijeđeno u obavljanju privredne djelatnosti, sud će, na prijedlog stranke koja se poziva na dokaze koji se nalaze u posjedu druge stranke ili treće osobe ili su im dostupni, pozvati drugu stranku ili treću osobu da dostavi bankarske, financijske i poslovne dokumente koji se nalaze u njihovom posjedu ili koji su im dostupni, pod uvjetom da povjerljive informacije budu zaštićene.

Članak 14. (Osiguranje dokaza)

- (1) Na prijedlog držatelja poslovne tajne koji učini vjerojatnim da poslovna tajna postoji, da je on držatelj poslovne tajne i da je došlo ili će doći do nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne, sud može u toku, kao i prije pokretanja parničnog postupka, odrediti osiguranje dokaza, pod uvjetom da povjerljive informacije budu zaštićene.
- (2) Osiguranjem dokaza, u smislu stavka (1) ovog članka smatra se:
- uzimanje detaljnog opisa predmeta kojima se povrjeđuje poslovna tajna, sa ili bez uzimanja uzoraka tih predmeta;
 - oduzimanje predmeta ili dijela predmeta kojima se povrjeđuje poslovna tajna, a ako je to opravdano, i oduzimanje dokumenata, materijala i predmeta (pribor, alat) pretežno upotrijebljenih u stvaranju ili stavljanju u promet predmeta kojima se povrjeđuje poslovna tajna;
 - pregled prostorija, vozila, knjiga, dokumenata i baza podataka;
 - ispitivanje svjedoka i sudskih vještaka.
- (3) Kada je osiguranje dokaza određeno prije pokretanja parničnog postupka tužba zbog povrede poslovne tajne se mora podnijeti u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja kojim se usvaja prijedlog za osiguranje dokaza.
- (4) Osobi od koje se dokazi prikupljaju, sudsko rješenje kojim se usvaja prijedlog za osiguranje dokaza dostavlja se u trenutku prikupljanja dokaza, a odsutnoj osobi se dostavlja u skladu sa člankom 17. ovog Zakona.

Članak 15.
(Postupak za osiguranje dokaza)

- (1) Sud može odrediti osiguranje dokaza odmah po prijemu prijedloga za osiguranje dokaza i bez izjašnjenja protivne stranke, a naročito ako postoji opasnost da zbog odlaganja predlagatelj pretrpi nenadoknadivu štetu, ili da neki dokaz neće moći da se izvede ili da će njegovo kasnije izvođenje biti otežano.
- (2) Rješenje kojim se usvaja prijedlog za osiguranje dokaza, u slučaju iz stavka (1) ovog članka, dostavit će se strankama u postupku bez odlaganja.
- (3) Ako tužba zbog povrede poslovne tajne ne bude podnijeta u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja kojim se usvaja prijedlog za osiguranje dokaza, sud će na prijedlog osobe od koje se dokazi pribavljaju obustaviti postupak i ukinuti provedene radnje.
- (4) Ako je osiguranje dokaza određeno bez izjašnjenja protivne stranke, sud će u razumnom roku omogućiti toj stranci da se izjasni o rješenju kojim se usvaja prijedlog za osiguranje dokaza, nakon čega može obustaviti postupak i ukinuti provedene radnje ili da izmijeni određeno osiguranje dokaza.
- (5) Ako postupak bude obustavljen i provedene radnje budu ukinute, ili ako sud utvrdi da povreda prava nije učinjena, ili da nije postojala ozbiljna prijetnja da će pravo biti povrijeđeno, stranka protiv koje je određeno osiguranje dokaza ima pravo na naknadu štete koja joj je nanijeta osiguranjem dokaza.
- (6) Sud može uvjetovati usvajanje prijedloga za osiguranje dokaza polaganjem odgovarajućeg jamstva kao sredstva osiguranja za štetu koja bi protivnoj stranci mogla biti nanijeta osiguranjem dokaza.

Članak 16.
(Obveza pružanja informacija)

- (1) Sud može, na opravdan i obrazložen zahtjev osobe čije je pravo povrijeđeno, naložiti osobi koja je povrijedila poslovnu tajnu da pruži informacije o trećim osobama koje su učestvovala u povredi poslovne tajne i o njihovim distributivnim kanalima, ili da preda dokumente koji su u vezi sa povredom poslovne tajne.
- (2) Osim osobe koja je povrijedila poslovnu tajnu, pružanje informacija i predaju dokumenata iz stavka (1) ovog članka sud može naložiti i osobi:
 - a) kod koje je pronađena roba kojom se u obavljanju privredne djelatnosti povrijeđuje poslovna tajna;
 - b) koja u obavljanju privredne djelatnosti koristi usluge kojima se povrijeđuje poslovna tajna;
 - c) koja u obavljanju privredne djelatnosti pruža usluge koje se koriste u aktivnostima kojima se povrijeđuje poslovna tajna;
 - d) koja je od strane osoba iz toč. a), b) ili c) ovog stavka navedena kao osoba uključena u proizvodnju ili distribuciju roba ili pružanje usluga kojima se povrijeđuje poslovna tajna.

- (3) Pod informacijama iz stavka 1. ovog članka smatraju se naročito:
- a) podaci o proizvođačima, distributerima, dobavljačima i drugim osobama koje su bile uključene u proizvodnju ili distribuciju robe ili pružanje usluga, kao i o prodavcima kojima je roba namijenjena;
 - b) podaci o količinama proizvedene, isporučene ili naručene robe ili usluga, kao i o cijenama naplaćenim za tu robu ili usluge.
- (4) Ako osobe iz st. (1) i (2) ovog članka iz opravdanih razloga ne postupe po nalogu suda i ne pruže tražene informacije ili ne predaju dokumente, neće odgovarati za štetu koja na taj način nastane.
- (5) Propisi kojima se uređuje način korištenja povjerljivih podataka u građanskim i krivičnim postupcima, propisi kojima se uređuje odgovornost za zloupotrebu prava na dobijanje informacija, kao i propisi kojima se uređuje zaštita osobnih podataka, primjenjuju se na obvezu pružanja informacija u skladu sa odredbama ovog članka.

Članak 17. (Dostavljanje)

- (1) Podnesci i odluke u sudskom postupku koji se odnosi na nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne, ne dostavljaju se putem oglasne table.
- (2) Sud će u slučaju neuspješnog dostavljanja pozvati stranku putem oglasne table da u roku od osam dana od dana objavljivanja poziva neposredno u sudu preuzme podnesak ili odluku.
- (3) Ako u roku iz stavka (2) ovog članka stranka ne preuzme podnesak ili odluku, smatrat će se da je dostavljanje izvršeno istekom osmog dana od dana objavljivanja poziva za preuzimanje podneska ili odluke na oglasnoj tabli suda.

Članak 18. (Izuzeci)

Odredbe ovog Zakona o mjerama, pravnim sredstvima i postupcima ne primjenjuju se u sljedećim slučajevima:

- a) radi ostvarivanja prava na slobodu izražavanja i obaviještenost, u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine, Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i presudama Europskog suda za ljudska prava, Poveljom Europske unije o osnovnim pravima, zakonima kojima se uređuje sloboda pristup informacijama, kao i zakonima kojima se uređuju javno informisanje i mediji, a u skladu sa slobodom i vrstama medija;
- b) radi otkrivanja kažnjivih djela i drugih nezakonitih radnji, pod uvjetom da je osoba koja je pribavila, koristila ili otkrila poslovnu tajnu djelovala u svrhu zaštite javnog interesa;
- c) radi otkrivanja poslovne tajne od strane zaposlenih njihovim predstavnicima u okviru zakonitog vršenja funkcije predstavnika, u skladu s posebnim propisima, pod uvjetom da je otkrivanje poslovne tajne bilo neophodno za zakonito vršenje funkcije predstavnika;
- d) u cilju zaštite prava priznatih posebnim zakonom, ili

- e) u vezi sa pružanjem pravne pomoći odvjetnika i zastupnika u oblasti intelektualnog vlasništva u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast odvjetništva i oblast zastupanja u oblasti intelektualnog vlasništva.

Članak 19.

(Očuvanje tajnosti u vezi sa sudskim postupkom)

- (1) Stranke, njihovi odvjetnici ili drugi zastupnici, sudski službenici, svjedoci, vještaci i druge osobe koje učestvuju u sudskom postupku zbog nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne ili koje imaju pristup dokumentima koji su sastavni dio sudskog postupka, ne smiju koristiti ili otkriti poslovnu tajnu ili informaciju koja može predstavljati poslovnu tajnu koju je sud, na obrazložen zahtjev zainteresirane stranke, utvrdio kao povjerljivu i za koju su te osobe saznale zbog sudjelovanja u sudskom postupku.
- (2) Osobe iz stavka (1) ovog članka dužne su da čuvaju poslovnu tajnu i nakon okončanja sudskog postupka.
- (3) Obveza iz stavka (2) ovog članka prestaje:
 - a) ako se pravomoćnom odlukom suda utvrdi da informacija koja može predstavljati poslovnu tajnu ne ispunjava uvjete utvrđene u članku 2. stavak (1) točka a) ovog Zakona, ili
 - b) ako informacije koje čine poslovnu tajnu tijekom vremena postanu opće poznate ili lako dostupne osobama koje se uobičajeno bave tom vrstom informacija.
- (4) Sud na obrazloženi zahtjev stranke može odrediti posebne mjere za očuvanje tajnosti poslovne tajne ili informacije koja može predstavljati poslovnu tajnu koja se koristi ili na koju se upućuje u toku sudskog postupka koji se odnosi na nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne.
- (5) Mjere iz stavka (4) ovog članka su:
 - a) isključenje javnosti iz cijelog sudskog postupka ili dijela postupka;
 - b) ograničenje broja osoba koje imaju, u cjelini ili djelimično, pristup dokumentima koje su podnijele stranke u postupku ili treće osobe, a koji sadrže poslovnu tajnu ili informaciju koja može predstavljati poslovnu tajnu. Sud će upozoriti osobe kojima je dozvolio pristup dokumentima na obvezu čuvanja tajnosti podataka iz stavka (1) ovog članka;
 - c) ograničenje broja osoba koje prisustvuju ročištima na kojima bi se poslovna tajna ili informacija koja može predstavljati poslovnu tajnu mogla otkriti, kao i ograničenje pristupa zapisniku sa tih ročišta;
 - d) zabrana da se sudska odluka, u kojoj odlomci koji sadrže poslovnu tajnu nisu uklonjeni ili učinjeni nečitljivim, učini dostupnom osobama koja nisu osobe iz toč. b) i c) ovog stavka.
- (6) Broj osoba iz stavka (5) toč. b) i c) ovog članka ne smije biti veći od broja koji je potreban da bi se osiguralo pravo stranke na stručnu pomoć i na pravično suđenje.
- (7) Prilikom odlučivanja o mjerama iz stavka (5) ovog članka i procjene njihove opravdanosti, sud uzima u obzir potrebu da se osigura pravo stranaka na stručnu pomoć i na pravično

suđenje, opravdane interese stranaka i trećih osoba, s obzirom na okolnosti slučaja, kao i vjerojatnoću nastanka štete za jednu od stranaka ili za treće osobe, koja bi mogla nastati zbog određivanja ili neodređivanja tih mjera.

- (8) Obrada osobnih podataka na osnovu mjera za očuvanje tajnosti iz ovog članka provodi se u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

Članak 20.

(Prava stranih osoba na zaštitu poslovne tajne)

- (1) Strana fizička ili pravna osoba u pogledu zaštite poslovne tajne uživa ista prava kao i domaća fizička ili pravna osoba ako to proizlazi iz međunarodnih ugovora koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini, ili iz načela uzajamnosti.
- (2) Postojanje uzajamnosti se pretpostavlja a stranka koja tvrdi suprotno dužna je to dokazati.

IV KAZNENE ODREDBE

Članak 21.

(Prekršaji)

- (1) Kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 30.0000 KM pravna osoba koja u skladu sa člankom 4. ovog Zakona nezakonito pribavi, koristi ili otkrije poslovnu tajnu.
- (2) Za radnje iz stavka (1) ovog članka kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500 do 2.000 KM.
- (3) Za radnje iz stavka (1) ovog članka kaznit će se za prekršaj preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 do 10.000 KM.
- (4) Za radnje iz stavka (1) ovog članka kaznit će se za prekršaj fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 200 do 2.000 KM.
- (5) Predmeti izvršenja prekršaja iz st. (1)-(4). ovog članka biće oduzeti i uništeni, a predmeti koji su bili upotrijebljeni za izvršenje prekršaja iz st. (1)-(4) ovog članka, bit će oduzeti.

V ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", osim odredbe članka 18 točka a), u dijelu koji se odnosi na primjenu propisa Europske unije, koji se primjenjuje od dana pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji.

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbi članka I točka 4. Ustava Bosne i Hercegovine kojim je predviđeno da Bosna i Hercegovina i entiteti neće ometati punu slobodu kretanja, osoba, roba, usluga i kapitala širom Bosne i Hercegovine, članku III točka 1. Ustava kojim je predviđeno da su u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine vanjskotrgovinska politika i carinska politika i članku IV točka 4. Ustava kojim je predviđeno da je Parlamentarna skupština je nadležna za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcija Skupštine po ovom Ustavu.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U Bosni i Hercegovini ne postoji zakon koji oblast zaštite poslovne tajne uređuje na cjelovit način. Ovo pitanje je u Bosni i Hercegovini djelomično uređeno različitim zakonima na nivou Bosne i Hercegovine (Zakona o vanjskotrgovinskoj politici Bosne i Hercegovine i Zakonu u lijekovima i medicinskim sredstvima Bosne i Hercegovine) kao i entitetskim zakonima o trgovini, zakonima o obveznim odnosima, zakonima o radu i krivičnim zakonima. Krovna institucija u Bosni i Hercegovini u sistemu zaštite intelektualnog vlasništva je Institut za intelektualno vlasništvo. Prema članku 1. Zakona o osnivanju Instituta za intelektualno vlasništvo BiH ("Sl. glasnik BiH", br. 43/2004) Institut preuzima poslove u području zaštite intelektualnog vlasništva koji su utvrđeni Zakonom o osnivanju Instituta za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br.29/00 i 19/01), u skladu s ovim Zakonom. Prema članku 7. Institut je nadležan za obavljanje stručnih i upravnih poslova u području intelektualnog vlasništva i to za: područje zaštite industrijskog vlasništva, područje zaštite autorskih i srodnih prava i područje zaštite intelektualnog vlasništva. Prema odredbi članka 30. Zakona o vanjskotrgovinskoj politici Bosne i Hercegovine ("Sl. glasnik BiH", br. 7/1998 i 35/2004) pod prava intelektualnog vlasništva potpada i zaštita neotkrivenih informacija. Ovom odredbom je također predviđeno da su aspekti prava intelektualnog vlasništva vezani za vanjsku trgovinu u nadležnost institucija Bosne i Hercegovine. U smislu tog zakona, pod terminom "aspekti prava intelektualnog vlasništva vezani za vanjsku trgovinu" podrazumijeva se osiguranje adekvatnih standarda i principa u vezi sa raspoloživošću, obimom i korištenjem prava intelektualnog vlasništva vezanim za spoljnu trgovinu, kao i osiguranje efikasnih i odgovarajućih sredstava za provođenje prava intelektualnog vlasništva vezanih za vanjsku trgovinu u skladu sa obvezama iz trgovinskih sporazuma u kojima je BiH i/ili entiteti jedna od strana. Ovom odredbom je predviđeno da Vijeće ministara BiH može u skladu sa navedenim standardima propisati mjere zaštite domaćih subjekata i potrošača od štetnih klauzula u ugovoru o licenci ili drugom prijenosu prava intelektualnog i industrijske vlasništva i da međunarodni sporazumi u oblasti aspekta prava intelektualnog vlasništva vezanih za trgovinu spadaju u nadležnost BiH.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između EU i BiH, koji je stupio na snagu, između ostalog u članku 73. stavak (3) propisuje da će Bosna i Hercegovina poduzeti sve potrebne mjere kako bi najkasnije pet godina nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma zajamčila nivo zaštite prava intelektualnog, industrijske i poslovnog vlasništva, sličnu onom koja postoji u Uniji, uključujući efikasna sredstva provođenja takvih prava. Prema Zajedničkoj izjavi u članku 73. zaštita prava

poslovnog vlasništva uključuje, posebno, zaštitu od nelojalne konkurencije kako je navedeno u članku 10. bis Pariške konvencije za zaštitu industrijske vlasništva, i zaštitu neotkrivenih informacija kako je navedeno u članku 39. Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (Sporazum TRIPS). Stranke su nadalje suglasne da nivo zaštite iz članka 73. stavak 3. uključuje dostupnost mjera, postupaka i pravnih lijekova predviđenih Direktivom 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provođenju prava intelektualnog vlasništva. Bosna i Hercegovina je nedavno postala zemlja kandidat za EU, ali je također i zemlja kandidat za Svjetsku trgovinsku organizaciju (STO) te mora poštivati odredbe TRIPS sporazuma. Dodatno, obveza poštivanja odredbi TRIPS-a za BiH proizilazi i iz članstva u CEFTA sporazumu, naročito članaka 37. i 38. Aneksa 1 tog sporazuma. U skladu sa navedenim ustavnim i zakonskim odredbama nacrt Zakona o zaštiti poslovne tajne uređuje samo poslovnu tajnu u užem tehničkom smislu koja se tradicionalno smatra jednim od prava intelektualnog vlasništva.

Nacrtom zakona o zaštiti poslovne tajne kao prava intelektualnog vlasništva (u daljem tekstu: Nacrt zakona) po prvi put se u Bosni i Hercegovini na sveobuhvatan način uređuje ova oblast u skladu sa sa relevantnim propisima Europske unije – Direktivom 2016/943 EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. godine o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva (know-how) i poslovnih informacija (poslovnih tajni) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja (u daljem tekstu: Direktiva 2016/943 EU) i Direktivom broj 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. godine o provođenju prava intelektualnog vlasništva (u daljem tekstu: Direktiva 2004/48 EZ).

Zaštitom poslovne tajne štite se investicije privrednih subjekata u sticanje, razvoj i primjenu znanja i iskustva i drugih informacija koje im osiguravaju konkurentsku prednost. Investiranje u stvaranje i primjenu intelektualnog kapitala štiti se pravima intelektualnog vlasništva – patentom, industrijskim dizajnom ili autorskim i srodnim pravima, kao i zaštitom pristupa znanju koje je privrednom subjektu dragocjeno, a nije opće poznato. Takvo dragocjeno znanje i iskustvo, kao i poslovne informacije koje su neotkrivene i predviđene da ostanu kao povjerljive čine poslovnu tajnu. Poslovnom tajnom se štite različite vrste informacija, a u smislu poslovne tajne kao prava intelektualnog vlasništva to mogu biti intelektualnog kreacije kao što su proces proizvodnje, struktura određenog proizvoda, unutrašnji elementi nekog sklopa, tehnički planovi, projekti i sl. Poslovna tajna je posebno značajna u oblasti zaštite pronalazaka. U mnogim tehničkim oblastima pronalazač može odlučiti da svoj pronalazak čuva kao poslovnu tajnu ili da ga zaštiti patentom. Najčešći razlog zbog kog pronalazač ne prihvata patentnu zaštitu je što on ne želi da njegov pronalazak bude objavljen. Prema nekim procjenama, posebno u nekim oblastima tehnike kao što su npr. informacione tehnologije, samo mali dio pronalazaka štiti se patentom, dok se većina čuva kao poslovna tajna odnosno faktički monopol onih koji ga poseduju i koriste. Prema relevantnim istraživanjima više od 90% svih novih tehnologija štiti se poslovnom tajnom, a preko 80% svih ugovora o licenci i transferu tehnologija se odnose na licenciranje poslovne tajne odnosno patenta i poslovne tajne. Takođe, podaci o testovima i rezultatima ispitivanja predstavljaju posebnu vrstu tajnih podataka koje osoba koja ih po zakonu kontrolira mora otkriti prilikom podnošenja nadležnom državnom organu zahtjeva za izdavanje odobrenja za stavljanje u promet lijekova, odnosno medicinskih sredstava, ili poljoprivrednih hemijskih proizvoda koji koriste nova hemijska jedinjenja. Pored toga, i sve kreativne tvorevine koje se štite drugim pravima intelektualnog vlasništva mogu u sebi sadržavati i poslovnu tajnu koja ima komercijalnu vrijednost i koja kao takva treba biti zaštićena od svih akata nelojalne konkurencije.

Poslovna tajna ima važnu ulogu u razmjeni znanja između istraživačkih institucija i privrednih društava, posebno malih i srednjih preduzeća. Ona se također koristi da bi se zaštitio pronalazak u

toku postupka podnošenja prijave patenta, kao i podaci koje patent ne obuhvata, ili koji ne mogu da budu patentirani. Mnoge kompanije koje imaju organiziran pristup sistemu zaštite intelektualnog vlasništva nove tehnologije raščlanjuju na patentibilne pronalaskе koje štite patentom i prateće tehničko znanje koje čuvaju kao poslovnu tajnu. Smisao zaštite poslovne tajne je da se pravno sankcionira svaki akt neovlaštenog otkrivanja, umnožavanja, stjecanja ili korištenja od strane trećih osoba, povjerljivih informacija koje zakonito kontrolira držatelj poslovne tajne (fizička ili pravna osoba). Osnovni preduvjeti za osiguravanje ovakvog vida zaštite neke povjerljive informacije su: da ta informacija predstavlja tajnu jer nije u cjelini, ili u pogledu precizne strukture i skupa svojih sastavnih djelova opće poznata ili lako dostupna osobama u krugovima koji se uobičajeno bave tom vrstom informacija; da ima komercijalnu vrijednost zato što je tajna i da je osoba koja ju zakonito kontrolira poduzela razumne mjere da te informacije sačuva u tajnosti.

Nacrtom zakona daje se definicija poslovne tajne, tj. precizira se koje informacije i pod kojim uvjetima uživaju zaštitu kao poslovna tajna. Takođe, uređuje se pod kojim uvjetima se pribavljanje, korištenje i otkrivanje informacije koja predstavlja poslovnu tajnu smatra zakonitim, a pod kojim uvjetima se smatra nezakonitim. Odredbe sadržane u nacrtu zakona predstavljaju pravni osnov za građansko-pravnu zaštitu u slučaju povrede poslovne tajne. Takođe, u skladu sa principima Zakona o prekršajima BiH, predlaže se da povreda poslovne tajne bude sankcionirana kao prekršaj.

Za razliku od drugih prava industrijske vlasništva gdje se podrazumijeva ispunjavanje određenih formalnosti da bi se osigurala zaštita, zaštita putem poslovne tajne ne zahtijeva nikakvu formalnu registraciju predmeta zaštite. Zbog toga zaštita poslovne tajne ne podrazumijeva vođenje upravnog postupka kojim bi se poslovna tajna ustanovila. Isto tako, za razliku od drugih prava intelektualnog vlasništva koja traju ograničen vremenski period, trajanje poslovne tajne nije vremenski ograničeno i ona traje dok god postoji tajnost. Za razliku od patenta, poslovna tajna nije isključivo pravo i ona ne daje svom nositelju nikakav zakonski monopol. Ipak, imajući u vidu da poslovna tajna daje monopolsku poziciju na tržištu ona liči na patent i druga isključiva prava intelektualnog vlasništva. Na bazi faktičkog monopola, odnosno faktičkog posjedovanja određenih znanja, poslovna tajna daje ekskluzivan položaju na tržištu u odnosu na konkurente koji ta znanja nemaju. Ovaj faktički monopol često, međutim, može biti jači od pravnog monopola.

Nakon analize svih zakona kojima je u Bosni i Hercegovini uređena poslovna tajna konstatovano je da usklađivanje sistema zaštite poslovne tajne sa relevantnim propisima Europske unije - Direktivom 2016/943 EU i Direktivom 2004/48 EZ nije moguće obaviti bez donošenja posebnog zakona koji bi na sistematičan način uredio ovu oblast. Naglašavamo da se Zakonom o zaštiti poslovne tajne ne stavljaju van snage odredbe zakona kojima je djelimično uređena poslovna tajna i da su one u potpunosti kompatibilne sa odredbama ovog Zakona.

III OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH RJEŠENJA

Člankom 1. Nacrta zakona definira se predmet zakonskog reguliranja i odnos prema drugim zakonima kojima se uređuje poslovna tajna. Prema principu *lex specialis derogat legi generali*, odredbe ovog Zakona neće se primjenjivati na poslovnu tajnu u dijelu u kojem su pretpostavke pravne zaštite i pravila postupka za zaštitu poslovne tajne od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja izričito drugačije uređeni posebnim zakonom. Primjera radi, Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima BiH podaci o testovima i rezultatima ispitivanja predstavljaju posebnu vrstu tajnih podataka koje osoba koja ih po zakonu kontrolira mora da otkrije prilikom podnošenja nadležnom državnom organu zahtjeva za izdavanje odobrenja za stavljanje u promet lijekova, odnosno medicinskih sredstava. Zbog specifičnosti pravne zaštite poslovne tajne u ovoj oblasti kao

i u nekim drugim oblastima, ove odredbe kao specijalne imaju prednost u odnosu na odredbe zakona kojima je poslovna tajna uređena generalno.

Člankom 2. Nacrta zakona se u skladu sa člankom 2. Direktive 2016/943 EU definiraju pojmovi poslovne tajne, držatelja poslovne tajne, osobe koja je povrijedila poslovnu tajnu, osoba za koju se sumnja da je povrijedila poslovnu tajnu i robe kojom je izvršena povreda poslovne tajne. Da bi se jedna informacija smatrala poslovnom tajnom ona mora biti povjerljiva, odnosno tajna. Općepoznate ili informacije koje su osobama koje u okviru svojih aktivnosti uobičajeno dolaze u kontakt sa takvom vrstom informacija odnosno koje su lako dostupne ne mogu se zaštititi poslovnom tajnom. Da bi se jedna informacija smatrala poslovnom tajnom ne zahtijeva se apsolutna tajnost, već je bitno da ta informacija nije općepoznata ili lako dostupna relevantnim krugovima javnosti. Tako na primjer, moguće je određenu informaciju saopćiti drugim osobama, a da se time ne ugrozi njen status poslovne tajne, pod uvjetom da se osobe kojima se informacija otkriva obvežu određenim pravnim sredstvima da istu neće otkrivati trećim osobama (npr. ugovorom, odredbama u statutu ili drugom općem aktu privrednog subjekta koje se odnose na čuvanje poslovne tajne i sl.). Informacija sama po sebi ne predstavlja poslovnu tajnu ukoliko nema komercijalnu vrijednost. Smatra se da određena informacija ili znanje i iskustvo imaju komercijalnu vrijednost ukoliko bi njihovo nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje moglo nanijeti štetu interesima osobe koja ih zakonito kontrolira, jer se navedenim radnjama narušava njen naučni i tehnički potencijal, poslovni ili financijski interes, strateška pozicija ili sposobnost za tržišnu utakmicu. Da li određena informacija, odnosno znanje i iskustvo ima komercijalnu vrijednost utvrđuje sud u svakom konkretnom slučaju u postupku po tužbi zbog povrede poslovne tajne. Da ne bi bilo zabune u vezi nadležnosti sudova predviđeno je da je sud u smislu zakona mjesno nadležan i sud u čijoj je stvarnoj nadležnosti zaštita industrijskog vlasništva, autorskog i srodnih prava i drugih prava intelektualnog vlasništva. Posebno je važno da kod složenih ugovora, kao što je npr. ugovor o transferu tehnologija ili ugovor o franšizi, sud koji je nadležan za građanskopravnu zaštitu patenta i drugih prava intelektualnog vlasništva bude nadležan i za građanskopravnu zaštitu poslovne tajne. Primjera radi, ugovorom o transferu tehnologija u pravilu se pored patenta, industrijskog dizajna i autorskog prava prenosi i prateće znanje i iskustvo koje se štiti kao poslovna tajna.

Da bi se određena informacija mogla tretirati kao poslovna tajna, neophodno je da je osoba koja je zakonito kontrolira poduzela određene mjere („razumne mjere”) za očuvanje njene tajnosti. Termin „razumne mjere za očuvanje tajnosti” predstavlja pravni standard, a koje će se konkretne mjere smatrati razumnim zavisi od okolnosti svakog konkretnog slučaja, a prije svega od vrste informacije koja predstavlja poslovnu tajnu, kao i od značaja i vrijednosti same informacije. Navedene su i mjere koje se, između ostalih, smatraju razumnim mjerama za očuvanje tajnosti. To su: izrada internog akta o rukovanju poslovnom tajnom i o krugu osoba i njihovim pravima i obvezama prilikom rukovanja poslovnom tajnom, mjere fizičke ili elektronske zaštite pristupa i rukovanja poslovnom tajnom, označavanje povjerljivih dokumenata oznakom „poslovna tajna”, ograničavanje pristupa prostorijama ili datotekama u kojima se nalaze informacije koje se smatraju poslovnom tajnom, ili zaključivanje ugovora o povjerljivosti, odnosno neotkrivanju povjerljivih informacija sa osobama koje potencijalno mogu doći u posjed poslovne tajne, uključujući zaposlene, poslovne partnere, vanjske suradnike i konsultante, odnosno potpisivanje izjava o povjerljivosti ili neotkrivanju povjerljivih informacija od strane navedenih osoba. Takođe, propisano je da informacije koje se smatraju poslovnom tajnom obuhvataju, između ostalog, znanje i iskustvo i tehnološke informacije.

Člankom 3. Nacrta zakona je propisano da se u postupcima građanskopravne zaštite poslovne tajne

i postupcima po prijedlogu za određivanje privremene mjere i prijedlogu za određivanje osiguranja dokaza na odgovarajući način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak i zakona kojim se uređuje izvršni postupak, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. U nacrtu zakona su određeni instituti građanskog procesnog prava u mjeri u kojoj je to nužno prilagođeni specifičnostima građansko pravne zaštite poslovne tajne. Sva ostala pravila Zakona o parničnom postupku i Zakona o izvršnom postupku primjenjuju se i u ovim postupcima. Kada je u pitanju naknada štete prouzrokovana nezakonitim pribavljanjem, korištenjem ili otkrivanjem poslovne tajne a koja ovim zakonom nije posebno uređena, predviđeno je da se na odgovarajući način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju obvezni odnosi, prije svega one koje se odnose na odgovornost za štetu.

Člankom 4. Nacrta zakona je propisano šta se smatra zakonitim pribavljanjem poslovne tajne, odnosno u kojim situacijama se pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne neće smatrati nezakonitim. Radi pospješivanja inovacija i jačanja tržišne utakmice ne uspostavlja se isključivo pravo na znanje i iskustvo ili informacije koje su zaštićene kao poslovna tajna, već se nezavisno otkriće ili nezavisno stvaranje znanja i iskustva koje je identično sa nečijom poslovnom tajnom smatra zakonitim. Također, i reverzibilni inženjering zakonito pribavljenog proizvoda čiji postupak proizvodnje predstavlja poslovnu tajnu je dozvoljen. Naime, propisano je da se zakonitim smatra pribavljanje poslovne tajne posmatranjem, proučavanjem, rastavljanjem ili testiranjem proizvoda ili predmeta koji je učinjen dostupnim javnosti ili koji je zakonito u državi pribavitelja informacije (reverzibilni inženjering), koji nije vezan pravno važećom obvezom da ograniči pribavljanje poslovne tajne ili koji nije vezan pravno važećom obvezom zabrane vršenja reverzibilnog inženjeringa. Ukoliko pravno važeća obveza postoji, reverzibilni inženjering nije dozvoljen, odnosno smatrat će se da identično znanje dobijeno na taj način predstavlja povredu poslovne tajne. Reverzibilni inženjering, za razliku od ropske imitacije je fer korištenje i legitimno konkurentno ponašanje. Reverzibilni inženjering se sastoji iz ispitivanja ili analiziranja, putem rastavljanja ili dekomponovanja, proizvoda ili materije sa ciljem da se shvati njena struktura, sastav ili funkcionisanje, i pronade kako je napravljena ili konstruisana, da bi se naknadno proizvela poboljšana verzija proizvoda ili materije. Reverzibilni inženjering se uobičajeno praktikira u industriji u vezi proizvoda konkurenata, u svrhu učenja tehnologije koju sadrže, i eventualne proizvodnje konkurentnog (poboljšanog ili različitog, ali ekvivalentnog) proizvoda. Zaštita nekih intelektualnih kreacija, posebno pronalazaka, poslovnom tajnom nosi sa sobom rizik. Zbog toga pronalazači treba dobro da razmisle kako da zaštite svoj pronalazak. Ipak, posebno kada su u pitanju neke tehnologije, nositelji uspijevaju sačuvati određena znanja kao poslovnu tajnu dugi vremenski period, duži nego što traje patentna zaštita. Pribavljanje poslovne tajne se smatra zakonitim i kada je tajna pribavljena ostvarivanjem prava radnika ili njihovih predstavnika na informiranje i konzultiranje. Moguće je da u toku ostvarivanja ovih prava dođe do pribavljanja poslovne tajne, a takvo pribavljanje se neće smatrati nezakonitim jer je nastalo pri vršenju zakonom garantovanih prava zaposlenih. Pored izričitog navođenja načina pribavljanja poslovne tajne koji se smatraju zakonitim, ovim člankom propisano je i opće pravilo po kome se pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne koje je propisano ili dozvoljeno zakonom, smatra zakonitim. Cilj ove odredbe je da se mjere i pravna sredstva koja se mogu sastojati od sprječavanja otkrivanja informacija radi zaštite poslovne tajne ne odnose na slučajeve u kojima je otkrivanje poslovne tajne u javnom interesu, tj. ukoliko je otkriven značajan propust, prijestup ili nezakonita aktivnost.

Člankom 5. Nacrta zakona propisano je kada će se pribavljanje, korištenje i otkrivanje poslovne tajne smatrati nezakonitim. Pribavljanje poslovne tajne bez pristanka držatelja poslovne tajne se smatra nezakonitim ako je učinjeno neovlaštenim pristupom, prisvajanjem ili umnožavanjem

dokumenata, predmeta, materijala, supstanci ili elektronskih datoteka koji su pod zakonitom kontrolom držatelja poslovne tajne, ili bilo kojim drugim postupanjem koje je protivno poslovnim običajima. Korištenje ili otkrivanje poslovne tajne će se smatrati nezakonitim kada ga bez pristanka držatelja poslovne tajne vrši osoba koja je poslovnu tajnu pribavila nezakonito, ili osoba koja je prekršila sporazum o povjerljivosti ili drugu obvezu koja se odnosi na zabranu otkrivanja poslovne tajne, ili ugovornu obvezu kojom se ograničava korištenje poslovne tajne. Pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne smatra se nezakonitim i kada je osoba u trenutku pribavljanja znala ili morala znati da je poslovna tajna pribavljena direktno ili indirektno od osobe koja je poslovnu tajnu nezakonito koristila ili otkrila.

Nezakonitim korištenjem poslovne tajne smatra se i proizvodnja, nuđenje ili stavljanje u promet robe kojom je izvršena povreda, kao i uvoz, izvoz ili skladištenje robe kojom se vrši povreda u svrhe proizvodnje, nuđenja ili stavljanja robe u promet. Navedene radnje se smatraju nezakonitim ako je osoba koja ih je obavljala znala ili je trebala znati da je poslovna tajna korištena nezakonito.

Člankom 6. Nacrta zakona u skladu sa odredbom članka 12. Direktive 2016/943 EU o provođenju prava intelektualnog vlasništva propisane su vrste tužbenih zahtjeva koji se mogu zahtijevati u parničnom postupku. U suštini radi se o tužbenim zahtjevima koji su propisani i kod drugih prava industrijskog vlasništva, koji su samo prilagođeni specifičnostima poslovne tajne. Propisano je da držatelj poslovne tajne u slučaju povrede poslovne tajne može tužbom zahtijevati: utvrđivanje povrede, prestanak povrede ili zabranu korištenja ili otkrivanja poslovne tajne, zabranu proizvodnje, nuđenja, stavljanja u promet ili korištenja robe kojom je izvršena povreda, odnosno zabranu uvoza, izvoza ili skladištenja robe kojom je izvršena povreda u svrhe proizvodnje, nuđenja, stavljanja u promet ili korištenja robe, određivanje odgovarajućih mjera koje se odnose na robu kojom je izvršena povreda, koje obuhvataju povlačenje robe s tržišta, uklanjanje s takve robe svojstava koje je čine robom kojom je izvršena povreda poslovne tajne i uništenje robe, kao i uništenje ili predaju dokumenata, predmeta, materijala, supstance ili elektronskih dokumenata koji sadrže poslovnu tajnu, ili koji sami po sebi predstavljaju poslovnu tajnu. Da bi u potpunosti mogao da se ostvari cilj zbog koga se tužba podnosi tužbeni zahtjevi obuhvataju i slučajeve kada postoji ozbiljna prijetnja da će do povrede prava doći. U takvom slučaju držatelj poslovne tajne može zahtijevati prestanak neovlaštenog poduzimanja radnje kojom je neka osoba počinila ozbiljnu prijetnju da će nezakonito pribaviti, koristiti ili otkriti poslovnu tajnu. Takođe, uvedena je i odgovornost posrednika - čije su usluge korištene u radnjama kojima se nezakonito pribavlja, koristi ili otkriva poslovna tajna pri povredi prava. Aktivnu legitimaciju za podnošenje tužbe imaju držatelj poslovne tajne i stjecatelj licence, ukoliko je za to ovlašten na osnovu ugovora ili zakona. Propisani uvjet da stjecatelj licence mora biti ugovorom ili zakonom ovlašten za podnošenje tužbe u skladu je sa člankom 4 (b) Direktive 2004/48/EZ o provođenju prava intelektualnog vlasništva.

Člankom 7. Nacrta zakona propisan je objektivni i subjektivni rok za podnošenje tužbe zbog povrede poslovne tajne. Za razliku od subjektivnog roka koji je propisan za slučaj povrede drugih prava intelektualnog vlasništva koji iznosi tri godine, za povredu poslovne tajne propisuje se subjektivni rok od godinu dana. Ovaj rok je propisan s obzirom na značaj čuvanja poslovne tajne, odnosno štetnih posljedica koje mogu nastupiti zbog njene povrede. Propisivanjem kraćeg subjektivnog roka za podnošenje tužbe zbog povrede poslovne tajne, držatelj podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu stavlja se u poziciju da kontinuirano kontrolira korištenje informacije koja predstavlja poslovnu tajnu i vodi računa o čuvanju njene tajnosti. Kao i kod drugih prava intelektualnog vlasništva predviđeno je da je objektivni rok za podnošenje tužbe tri godine od dana učinjene povrede ili od dana posljednje učinjene povrede ako se povreda vrši kontinuirano.

Člankom 8. Nacrta zakona u skladu sa načelom proporcionalnosti pri donošenju sudskih odluka, određuju se faktori o kojima sud treba voditi računa prilikom razmatranja tužbenih zahtjeva i određivanja sudskih mjera. Ti faktori su između ostalog: vrijednost poslovne tajne, mjere poduzete radi zaštite poslovne tajne, ponašanje osobe koja je prilikom pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne povrijedila poslovnu tajnu, posljedice nezakonitog korištenja ili otkrivanja poslovne tajne i sl. Takođe, sud ima diskrecijsko ovlaštenje da procijeni legitimne interese stranaka u sudskom postupku i posljedice koje bi usvajanje ili odbijanje tužbenih zahtjeva moglo da ima na njih, kao i interese trećih osoba, uključujući i potrošače. Propisano je takođe da sud prilikom donošenja odluke o oročavanju trajanja izrečenih mjera ima u vidu da trajanje mjera mora biti dovoljno za uklanjanje bilo koje prednosti koju bi osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu mogla ostvariti nezakonitim pribavljanjem, korištenjem ili otkrivanjem poslovne tajne. Također, daje se mogućnost sudu da umjesto mjera iz članka 5. Nacrta zakona za lakše slučajeve povrede poslovne tajne dosudi plaćanje novčane naknade oštećenoj stranci. Ovaj članak je usklađen sa člankom 13. Direktive 2016/943 EU o provođenju prava intelektualnog vlasništva.

Člankom 9. Nacrta zakona propisano je da oštećeni ima pravo na naknadu štete ukoliko je osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu znala ili je morala znati da učestvuje u nezakonitom pribavljanju, korištenju ili otkrivanju poslovne tajne u skladu sa odredbama ovog Zakona i zakona kojim se uređuju obvezni odnosi. Ovim člankom određene su okolnosti slučaja koje sudija treba uzeti u obzir prilikom određivanja visine naknade štete. Predviđeno je da prilikom određivanja visine naknade štete sud uzima u obzir sve okolnosti slučaja, kao što su negativne ekonomske posljedice koje je pretrpio držatelj poslovne tajne, odnosno stjecatelj licence, koje obuhvataju običnu štetu, izmaklu korist i korist koju je povredom poslovne tajne ostvarila osoba koja je povrijedila poslovnu tajnu.

Člankom 10. Nacrta zakona u skladu sa člankom 15. Direktive 2016/943 EU o provođenju prava intelektualnog vlasništva propisano je da držatelj poslovne tajne može tužbom zahtijevati objavu presude u sredstvima javnog informiranja na trošak tuženog. Ova mjera postoji i kod drugih prava intelektualnog vlasništva i propisuje se radi dodatnog odvratanja budućih počinitelja povreda prava i radi podizanja svijesti šire javnosti o značaju poštivanja tajnosti informacija koje predstavljaju poslovnu tajnu. Propisani su i kriteriji na osnovu kojih sud treba procijeniti da li treba odrediti mjeru objave presude. Radi se o kriterijima za procjenu srazmjere mjere objave presude prema učinjenoj povredi. Za razliku od objave presude u vezi sa povredom drugih prava intelektualnog vlasništva u ovom slučaju propisano je da se prilikom objave presude mora očuvati povjerljivost poslovne tajne u skladu sa člankom 19. Nacrta zakona.

Člankom 11. Nacrta zakona propisana je mogućnost da sud odredi privremene mjere ako držatelj poslovne tajne učini vjerovatnim da je došlo, ili da će doći do nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne. U ovom slučaju radi se o specifičnom obliku sudske mjere osiguranja koja postoji u Zakonu o parničnom postupku Federacija BiH i Zakonu o praničnom postupku Republike Srpske. Privremene mjere su veoma značajne jer nezakonito otkrivanje poslovne tajne može imati veoma negativan utjecaj na ekonomske i druge interese držatelja poslovne tajne. Stoga mjere propisane ovim člankom treba osigurati momentalni prestanak nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne, kao i zabranu proizvodnje, nuđenja, stavljanja u promet ili korištenja robe kojom je izvršena povreda, oduzimanje takve robe i sl. U skladu sa člankom 11. stavak 4. Direktive 2016/943 EU o provođenju prava intelektualnog vlasništva, predviđeno je da radi određivanja privremenih mjera zaplijene pokretnih i nepokretnih stvari i zabrane isplate novčanih sredstava sa računa osobe protiv koje se predlaže privremena mjera sud može naložiti dostavljanje bankarskih, finansijskih, poslovnih ili drugih bitnih dokumenata i podataka ili da

naloži da se omogući pristup tim dokumentima i podacima. Također, u skladu sa člankom 9. 4. Direktive 2004/48 EZ o provođenju prava intelektualnog vlasništva, propisano je da sud može privremenu mjeru odrediti odmah po prijemu prijedloga i bez prethodnog izjašnjenja protivne stranke.

Člankom 12. Nacrta zakona propisuje se rok za podnošenje tužbe za pokretanje postupka radi opravdanja privremene mjere, uređuje se ukidanje privremene mjere, kao i naknade štete u slučaju da sud utvrdi da nije učinjena povreda poslovne tajne, ili da nije postojala ozbiljna prijetnja da će poslovna tajna biti povrijeđena. Osim toga, propisano je da sud može uvjetovati određivanje privremene mjere polaganjem odgovarajućeg iznosa kao sredstva osiguranja ukoliko bi mogla nastati šteta određivanjem privremene mjere, ako postupak bude obustavljen i provedene radnje budu ukinute ili ako sud utvrdi da povreda prava nije učinjena ili da nije postojala ozbiljna prijetnja da će pravo biti povrijeđeno. Takođe, uređeno je pitanje naknade štete osobi protiv koje je privremena mjera određena u slučaju ako postupak po privremenoj mjeri bude obustavljen i provedene radnje budu ukinute, ili ako sud utvrdi da povreda prava nije učinjena ili da nije postojala ozbiljna prijetnja da će pravo biti povrijeđeno. Navedene odredbe su usklađene sa člancima 9.4, 9.6. i 9.7 Direktive 2004/48 EZ o provođenju prava intelektualnog vlasništva.

Člankom 13. Nacrta zakona uređuje se pribavljanje dokaza koji se ne nalaze u državini stranke koja se na njih poziva, već su u državini druge stranke ili treće osobe ili su im dostupni. Sud u tom slučaju može toj osobi naložiti da isti dostavi, pod uvjetom da se time ne naruši tajnost povjerljivih informacija. Navedena odredba je usklađena sa člankom 6. Direktive 2004/48 EZ o provođenju prava intelektualnog vlasništva. Naglašavamo da je Zakonom o parničnom postupku Federacije BiH i Zakonom o parničnom postupku Republike Srpske propisano da kad se jedna stranka poziva na ispravu i tvrdi da se ona nalazi kod druge stranke, sud može ovu stranku pozvati da podnese ispravu, ostavljajući joj za to određeni rok, te je bilo neophodno da se ove odredbe prilagode specifičnosti poslovne tajne, kako bi se spriječilo narušavanje tajnosti povjerljivih informacija.

Člankom 14. Nacrta zakona određuje se što se smatra osiguranjem dokaza u smislu ovog Zakona. Naime, osiguranjem dokaza smatra se uzimanje detaljnog opisa predmeta kojima se povrjeđuje poslovna tajna, sa ili bez uzimanja uzoraka tih predmeta, oduzimanje predmeta ili dijela predmeta kojima se povrjeđuje poslovna tajna, a ako je to opravdano, i oduzimanje sredstava pretežno upotrebljenih u stvaranju ili stavljanju u promet takvih predmeta, kao i dokumenata koji se odnose na navedeno, pregled prostorija, vozila, knjiga, dokumenata i baza podataka i ispitivanje svjedoka i sudskih vještaka. Pored toga, kao i kod privremene mjere, propisuje se da osoba na čiji je prijedlog određeno osiguranje dokaza mora opravdati njegovo određivanje podnošenjem tužbe u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja o određivanju osiguranja dokaza.

Člankom 15. Nacrta zakona propisano je da sud može odrediti osiguranje dokaza bez izjašnjenja protivne stranke, posebno ako postoji opasnost da zbog odlaganja predlagatelj pretrpi nenadoknadivu štetu, ili ako postoji očigledan rizik da će dokaz biti uništen. Također, propisuje se da se rješenje kojim se usvaja prijedlog za osiguranje dokaza dostavlja strankama u postupku bez odlaganja, što je u skladu sa člankom 7.1. Direktive 2004/48 EZ o provođenju prava intelektualnog vlasništva. I u ovom slučaju mjere osiguranja dokaza koje su propisane zakonima kojima se uređuju parnični postupci su prilagođene specifičnosti poslovne tajne

Člankom 16. Nacrta zakona propisuje se koje su osobe obvezne da na zahtjev suda pruže informacije o trećim osobama koje su učestvovala u povredi poslovne tajne i o njihovim

distributivnim kanalima. Ovoj obvezi podliježe osoba kod koje je pronađena roba kojom se povrjeđuje poslovna tajna, osoba koja koristi ili pruža usluge kojima se povrjeđuje poslovna tajna ili koja je uključeno u proizvodnju ili distribuciju roba, ili pružanje usluga kojima se povrjeđuje poslovna tajna. Između ostalog, navedeno je što se smatra informacijama koje su navedene osobe dužne pružiti sudu.

Člankom 17. Nacrta zakona propisuje se da se podnesci i odluke u sudskom postupku koji se odnosi na nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne, ne dostavljaju putem oglasne table, već da će sud u slučaju neuspješnog dostavljanja pozvati stranku putem oglasne table da u roku od osam dana od dana objavljivanja poziva neposredno u sudu preuzme podnesak ili odluku. Ukoliko stranka u navedenom roku ne preuzme podnesak ili odluku, smatrat će se da je dostavljanje izvršeno istekom osmog dana od dana objavljivanja poziva za preuzimanje podneska ili odluke na oglasnoj tabli suda. Razlog zbog koga se u ovom slučaju odstupa od redovnog režima dostavljanja je u tome što postoji opasnost da u slučaju da se dostavljanje vrši putem oglasne table dođe do otkrivanja informacija koje predstavljaju poslovnu tajnu.

Člankom 18. Nacrta zakona propisani su slučajevi u kojima se mjere, pravna sredstva i postupci propisani Nacrtom zakona ne primjenjuju. Radi se o slučajevima u kojima je osoba koja je otkrila poslovnu tajnu djelovala u javnom interesu radi otkrivanja relevantnog propusta, prijestupa ili nezakonite aktivnosti. Ovim se između ostalog osigurava nesmetana aktivnost uzbunjivača odnosno osoba koje u javnom interesu otkrivaju nezakonite aktivnosti. Njihova aktivnost ne treba biti ograničena zbog bojazni da će povrijediti poslovnu tajnu. Ipak, ukoliko su u informaciji koju otkriva uzbunjivač sadržani tajni podaci, on je u postupanju sa takvom informacijom dužan da se pridržava zakona koji uređuje zaštitu uzbunjivača. Mjere, pravna sredstva i postupci propisani Nacrtom zakona ne primjenjuju se ni u slučaju otkrivanja poslovne tajne od strane zaposlenih njihovim predstavnicima u okviru zakonitog vršenja funkcije predstavnika, pod uvjetom da je otkrivanje poslovne tajne bilo neophodno za zakonito vršenje funkcije predstavnika. Sindikalni predstavnik može biti određen da zastupa zaposlenog u radnom sporu sa poslodavcem pred arbitrom ili sudom. Ukoliko je za obavljanje zastupanja neophodno da predstavnik sindikata bude upoznat sa poslovnom tajnom, kao i da otkrije poslovnu tajnu, takvo pribavljanje i otkrivanje poslovne tajne se neće smatrati nezakonitim. Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini garantovano je pravo građana na obaviještenost. Ovo pravo obuhvata istinito, potpuno i blagovremeno obavješćavanje građana o pitanjima koja su od javnog značaja. Stoga se otkrivanje poslovne tajne od strane novinara u cilju obavješćavanja javnosti o pitanjima koja su od javnog značaja neće smatrati povredom poslovne tajne. Ova odredba je bitna jer omogućava nesmetan rad novinara istraživača i omogućava zaštitu njihovih izvora. Mjere, pravna sredstva i postupci propisani Nacrtom zakona ne primjenjuju se u cilju zaštite legitimnih interesa priznatih posebnim zakonom. Tako je Zakonom o hemikalijama („Sl. glasnik RS”, br. 21/2018) i Zakonom o hemikalijama (“Službene novine FBiH”, broj: 77/20) predviđeno da ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine može u hitnim slučajevima, kada je to neophodno zbog sigurnosti i zaštite ljudi i životne sredine, da učini dostupnim podatke koji se prema odredbama navedenih zakona smatraju poslovnom tajnom. Takođe, Zakonom o biocidima (“Sl. glasnik RS”, br. 37/2009) je propisano da se ne mogu označiti kao poslovna tajna podaci koji su od značaja sigurnost i zdravlje ljudi i životinja, sigurnost imovine i zaštitu životne sredine. Takođe, mjere, pravna sredstva i postupci propisani Nacrtom zakona ne primjenjuju se u vezi sa pružanjem pravne pomoći advokata i zastupnika u oblasti intelektualnog vlasništva u skladu sa propisima kojima se uređuje položaj advokature i položaj zastupnika u oblasti intelektualnog vlasništva.

Člankom 19. Nacrta zakona propisuje se obveza čuvanja tajnosti poslovne tajne tokom trajanja i nakon okončanja sudskog postupka, tj. sve dok informacije koje čine poslovnu tajnu ne postanu opće poznate ili lako dostupne osobama iz krugova koji se uobičajeno bave predmetnom vrstom informacija. Očuvanje tajnosti u vezi sa sudskim postupkom je vrlo značajno, jer mogućnost gubitka tajnosti često odvraća držatelje poslovnih tajni od pokretanja sudskih postupaka radi zaštite njihovih poslovnih tajni. Zbog toga se ovim člankom utvrđuju posebne mjere koje sud može poduzeti da bi osigurao očuvanje povjerljivosti poslovne tajne koja se koristi, ili na koju se upućuje u toku sudskog postupka. Te mjere su: isključenje javnosti, ograničenje da određeni broj osoba pristupa bilo kom dokumentu koji je podnijela neka od stranaka u postupku ili treća osoba, a koja sadrži poslovnu tajnu, ograničenje da određeni broj osoba pristupa ročištima i zabrana činjenja dostupnim bilo kojoj osobi, osim osobama kojima je izričito dozvoljen pristup, verzije sudske odluke u kojoj odlomci koji sadrže poslovnu tajnu nisu uklonjeni ili učinjeni nečitljivim. Takođe, propisani su i kriterijumi koje sud treba uzeti u obzir prilikom određivanja mjera za očuvanje tajnosti poslovne tajne, kao i za određivanje osoba kojima treba biti osiguran pristup dokumentima koji sadrže poslovnu tajnu, kao i pristup ročištima.

Člankom 20. Nacrta zakona uređen je tretman stranih pravnih i fizičkih osoba na način da se poštuje princip ravnopravnosti domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba u pogledu zaštite poslovne tajne kada to proizlazi iz međunarodnih ugovora koji obvezuju Bosnu i Hercegovinu ili iz načela uzajamnosti. Predviđeno je da se postojanje uzajamnosti pretpostavlja i da strana koja tvrdi suprotno dužna je da to i dokaže.

Člankom 21. Nacrta zakona propisano je da se nezakonito pribavljanje, korištenje i otkrivanje poslovne tajne sankcionira kao prekršaj ako navedene radnje učini pravna osoba, odnosno odgovorna osoba u pravnoj osobi, poduzetnik ili fizička osoba. Visine kazni za prekršaj određene su u okvirima propisanim člankom 19. Zakona o prekršajima Bosne i Hercegovine ("Sl. glasnik BiH", br. 41/2007, 18/2012, 36/2014, 81/2015 i 65/2020). Imajući u vidu da u pravnom sistemu Bosne i Hercegovine ne postoje privredni prestupi kao posebna vrsta kažnjivih djela predviđeno je da za prekršaje zbog povrede poslovne tajne mogu odgovarati i pravne osobe. Naglašavamo da prema Zakonu o prekršajima BiH prekršaji predstavljaju kršenja javnog poretka ili propisa o ekonomskom i finansijskom poslovanju utvrđena zakonom ili drugim propisom, za koje su određena obilježja prekršaja i za koje su propisane sankcije. Prema članku 9. Zakona o prekršajima BiH za postupanje po prekršajima propisanim zakonima i drugim propisima Bosne i Hercegovine stvarno su nadležni sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

Člankom 23. Nacrta zakona propisuje se da ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, osim odredbe članka 17. točka a), u dijelu koji se odnosi na primjenu propisa Europske unije, koji se primjenjuje od dana pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji. Naime, odredbom članka 18. točka a) ovog Nacrta zakona propisano je da se mjere, postupci i pravna sredstva propisana ovim zakonom neće primjenjivati u situacijama u kojima je otkrivanje povjerljivih informacija učinjeno radi zaštite osnovnih prava na slobodu izražavanja i na obaviještenost. Od dana pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji prava na slobodu izražavanja i na obaviještenost tumačit će se u skladu sa Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Poveljom Europske unije o osnovnim pravima i praksom Europskog suda za ljudska prava.

IV NAČELA NA KOJIMA SE ZAKON ZASNIVA

Načela na kojima se zasniva predloženi Zakon o zaštiti poslovne tajne kao prava intelektualnog vlasništva su: odgovornost, pouzdanost, pravna sigurnost, otvorenost i transparentnost, koja načela su i ključne odrednice dobre javne uprave. Implementiranje navedenih načela čini nas bližim europskom modelu javne uprave i javnog upravljanja.

V USKLAĐENOST ZAKONA SA EUROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Predloženim Zakonom o zaštiti poslovne tajne kao prava intelektualnog vlasništva vrši se usklađivanje sa:

- Direktivom (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva (*know-how*) i poslovnih informacija (poslovnih tajni) protiv njihovog neovlaštenog pribavljanja i
- Direktivom 2004/48 od 29. travnja 2004. o provođenju prava intelektualnog vlasništva.

VI PROCJENA FINANCIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona nisu potrebna dodatna sredstva u proračunu Bosne i Hercegovine, proračunima entiteta i proračunima nižih organa vlasti.

VII OPIS KONZULTACIJA VOĐENIH U POSTUPKU IZRADE ZAKONA

Primjenjujući kriterije navedne u Pravilima za konzultacije u izradi pravnih propisa („Službeni glasnik BiH“, br. 5/17) utvrđeno je da nacrt Zakona o zaštiti poslovne tajne kao prava intelektualnog vlasništva nije imao značajnijeg utjecaja na javnost i da su se ispunile minimalne obveze u pogledu obavljanja konzultacija.

Institut je u periodu od __ do __ 2023. godine na platformi e Konzultacije. gov.ba izvršio javne konzultacije. U navedenom periodu Institut nije/je zaprimio prijedloge i/ili primjedbe na tekst nacrta Zakona o zaštiti poslovne tajne kao prava intelektualnog vlasništva.

VIII PRIBAVLJENA MIŠLJENJA